

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата педагогічних наук, доцента

Хотченко Ірини Анатоліївни

про дисертацію Науменка С.С.

**«Організація професійного навчання обдарованих учнів у школах
КНР»»,**

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Актуальність і доцільність дослідження С.С. Науменка обумовлена завданнями вирішення нагальних соціальних проблем українського суспільства. В умовах сьогодення спостерігається зростання рівня глобалізації та інтенсивний розвиток світової конкуренції. Гігантський попит на інновації повинен стати одним із головних каталізаторів досліджень обдарованості в третьому тисячолітті, адже обдаровані особистості є найціннішим джерелом духовного і матеріального надбання людства, зокрема нашої держави. Саме своєчасне виявлення високих креативних здібностей у дітей є однією із найважливіших умов оптимального розвитку їхніх талантів.

На сучасному етапі реформування системи освіти в Україні актуальним є питання пошуку й ідентифікації обдарованих дітей та методів їх навчання і розвитку, які слід використовувати для підготовки високоосвічених випускників шкіл, спроможних внести свій вклад у розвиток країни. Тому необхідність вивчення підходів зарубіжних дослідників і педагогів до навчання і виховання здібних та обдарованих дітей є нагальною потребою для подальшого творчого запозичення та використання в системі освіти України.

Сьогодні зарубіжний досвід роботи з обдарованими дітьми достатньо висвітлений у дослідженнях американських і західноєвропейських авторів. Тоді як педагогічна підтримка обдарованих дітей в інших країнах вивчена

значно менше. Дана робота присвячена дослідженню професійного навчання обдарованих і талановитих дітей у Китайській Народній Республіці. Професійна підготовка обдарованих і талановитих дітей в КНР становить інтерес завдяки своїй практичній орієнтованості, прагненню побудувати цілісну загальнонаціональну систему підтримки обдарованих дітей. Звернення до досвіду цієї стародавньої країни, яка вважається «колискою цивілізації», а упродовж останніх десятиліть вражає стрімким зростом економічних показників, є поміркованим кроком зрілого науковця.

У дисертації з належною науковою аргументацією визначено об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження, докладно викладено теоретичні положення, що становлять методологічну основу дослідницької роботи, в повній відповідності до мети й завдань дібрано сучасні методи дослідження.

Безсумнівна наукова цінність представленої роботи полягає в тому, що автором проаналізовано сучасні тенденції розвитку професійного навчання обдарованих дітей у КНР, розкрито особливості урядової політики щодо досліджуваного питання, вплив громадських і наукових об'єднань на розвиток професійного навчання обдарованих учнів.

Вивчення широкого кола науково-педагогічних джерел, зокрема китайських дозволило авторові:

- схарактеризувати генезу розвитку ідеї роботи з обдарованими дітьми у світовій педагогічній думці та визначити сутність і зміст поняття «обдарованість» у сучасній педагогічній думці;
- науково обґрунтувати етапи розвитку роботи з обдарованими учнями у Китаї;
- охарактеризувати зміст, форми і методи професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР;
- на основі компаративного аналізу окреслити перспективи творчого використання досвіду організації професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР в закладах загальної середньої освіти України.

Важливо зазначити, що автор приділяє підвищену увагу з'ясуванню сутності й структури поняття «обдарованість». Особливим надбанням наукової роботи стало оприлюднення С.С. Науменком поняття «наднормальний» для вираження обдарованості, що було уведено в КНР наприкінці 70-х років минулого століття. Це поняття дозволяє уникати відмінності між впливом природи і виховання, вродженими чинниками і факторами навколишньої дійсності, а замість цього диференціювати дітей відповідно до їх успішності через чіткі статистичні показники. Також автор у своєму дослідженні висвітлив формулу для визначення «наднормальних» дітей, що є значущим надбанням для подальшого наукового пошуку та практичного використання у цій галузі.

Об'єктивний науковий пошук, проведений пошукувачем, дозволив визначити деякі труднощі та недоліки в організації професійного навчання обдарованих учнів у КНР, а також шляхи їхнього подолання та мінімізації. Зокрема, реалізації концепції «подвійної освіти для обдарованих» через реалізацію низки наступних заходів: впровадження загальних планів та їх доповнення з урахуванням індивідуальних здібностей учнів, використання програм підготовки вчителів із подвійною кваліфікацією, популяризація педагогічної етики, удосконалення системи атестації вчителів професійної освіти, посилення вимог до практичної підготовки і досвіду роботи педагогів професійного навчання під час проведення національних кваліфікаційних іспитів вчителів, впровадження стандартів педагогічної підготовки вчителів з подвійною кваліфікацією тощо.

Слід підкреслити, що питання організації професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР С.С. Науменко розкриває на високому рівні теоретичних узагальнень, використовуючи потужну джерельну базу, багатий фактологічний контент, запроваджуючи до наукового обігу маловідомі факти і теоретичні положення, матеріал викладається дискусійно, у роботі представлені протилежні точки зору на проблему, які порівнюються й аналізуються здобувачем коректно і неупереджено.

Вірогідність і достовірність результатів дослідження забезпечується методологічною обґрунтованістю концептуальних позицій, ретельним аналізом наукових джерел, нормативних документів, періодичних видань, урахуванням стану дослідження проблеми в педагогічній теорії, використанням комплексу взаємозумовлених методів дослідження, адекватних об'єкту, предмету, меті та завданням роботи.

Висновки, наведені в дисертації, вбачаються чіткими, конкретними й досить переконливими, такими, що цілком відповідають поставленим завданням, і характеризують дисертанта як сформованого дослідника і перспективного науковця.

Важливо зазначити, що якість проведеного наукового пошуку суттєво підвищується за рахунок використання пошукувачем літературних джерел китайською мовою, а також охоплення широкого спектру літератури: від філософських вчень Конфуція до нормативної законодавчої бази тощо.

Схвальним є здійснення автором суттєвої апробації результатів дослідження, що відображені у 15 публікаціях. Слід звернути увагу на той факт, що дисертант особисто апробував отримані в процесі наукового пошуку результати під час роботи в ХНПУ імені Г.С. Сковороди.

Рецензована робота має широке практичне значення, яке полягає в тому, що матеріали дослідження можуть бути використані в роботі загальноосвітніх шкіл та закладів додаткової освіти з обдарованими і талановитими дітьми в Україні. Їх можна творче запозичувати при розробці освітніх програм підготовки та підвищення кваліфікації фахівців для роботи з обдарованими дітьми. Результати дослідження сприятимуть збагаченню змісту навчальних курсів із загальної та порівняльної педагогіки, історії освіти і країнознавства. Використання результатів дослідження також може бути доцільними в процесі підготовки кваліфікаційних магістерських робіт і дисертаційних досліджень компаративної та аксіологічної спрямованості.

Отже, засвідчуємо новизну поставленої проблеми, шляхів її реалізації, а також виваженість отриманих результатів наукового пошуку.

Високо оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому, вбачаємо за необхідне вказати на дискусійні моменти і висловити окремі зауваження і побажання щодо покращення роботи:

1. Для більш наочного представлення понять щодо визначення суті провідних дефініцій дослідження, а також для більш чіткого сприйняття даних компаративного аналізу етапів у роботі бажано було б подавати інформацію у вигляді таблиць.

2. На наш погляд для глибшого вивчення проблеми доцільно було б більш детально висвітлити питання підготовки та перепідготовки фахівців, що працюють з обдарованими учнями в КНР.

3. Для кращого відстеження розвитку питання у тексті дисертації варто було б більш детально визначити фактори, що сприяли поступовому становленню організації професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР в динаміці.

4. Не стало б зайвим додати інформацію щодо статистичних даних виявлення «наднормальних» дітей після винаходу формули обчислення даного показника в динаміці з метою демонстрації його затребуваності та доцільності використання.

Разом із тим, зазначимо, що висловлені зауваження та побажання не знижують теоретичного й практичного значення проведеного дослідження.

У цілому вивчення рукопису дисертації С.С. Науменка, анотації та опублікованих матеріалів дозволяє стверджувати, що:

- наукова робота є результатом ґрунтовного історико-педагогічного дослідження науковця, який має чітку позицію, власні підходи до аналітичного розгляду проблеми організації професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР;
- анотація повністю відбиває основний зміст, результати і висновки дисертації, вирізняється чітким і послідовним викладом матеріалу;

- основні положення дисертаційного дослідження в повному обсязі відображено в 15 наукових публікаціях.

Усе це дає підстави зробити висновок про те, що дисертація **«Організація професійного навчання обдарованих учнів у школах КНР»** є актуальним, самостійним і завершеним дослідженням, що має наукову новизну, теоретичну і практичну значущість, вносить нові суттєві положення в педагогічну науку, відповідає вимогам «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 06 березня 2019 р. №167, та наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій», а її автор, Станіслав Сергійович Науменко, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, методики та
менеджменту освіти Української
інженерно-педагогічної академії

Ірина ХОТЧЕНКО

Засвідчую підпис Ірини ХОТЧЕНКО

Проректор з наукової роботи проф. Олександр КУПРІЯНОВ

